

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Etapa județeană, Iași, 25 februarie 2017

Clasa a V-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
  - Timpul efectiv de lucru este de 3 ore. Se acordă 10 puncte din oficiu. Total: 120 de puncte.
- Citește cu atenție următoarele texte și răspunde cerințelor propuse:

SUBIECTUL I – Lectura

50 de puncte

A. *Copiii clipesc, cască, se întind. Sunt încă în somn. Dar glasul cu veste al mamei a pus câte-o steluță de bucurie în fiecare. Se dau jos din pat, își îmbracă halatele de pichet* gros, cusute de mama la mașină, își pun papucii - și cască iarăși, unul după altul și se întind cu capul pe spate și somnul încă după gât, ca o glugă pe care abia au scos-o.*

Mama le ține calea la ușa sufrageriei, după care cântă samovarul** aprins, îi privește zâmbind cu mâinile la spate.

— Acum tragem la sorț.

Ce-o fi având mama la spate?

Se uită unul la altul. Nu-i ziua niciunuia dintre ei. Nu-i Crăciun, nu-i Anul Nou, au fost. De acum la anul or să fie. Atunci ce-i? Afară se aude mare gălăgie de vrăbii. S-au strâns în nucul de la fereastră și vorbesc ca o școală primară în recreație.

Nu știi ce e, dar face-a bine.

Se uită la mama, c-un fel de viclenie, ca și cum ei ar ști că mama ar ghici. [...]

Mama spune:

— Cine vrea degetul cel mic de la mâna stângă?

— Eu, răspunde cel mic, întinzând mâna.

Mâna mamei se ivește cu degetele închise ca o trăsucă trasă de degetul cel mic de vârful căruia atârână șiretul alb cu roș al unui mărțișor. [...]

Dintâi, toți trei se bucură cu mâinile și cu ochii. Șnurul e împletit din fire de mătăasă albă și roșie, cu canaf zburlit alb și roș. Iar porcușorul, broasca și rățușca sunt tot atât de mici. Mama le dă și cutiuțele mărțișoarelor. Așadar, fiecare lighioană are grajdul ei de carton lustruit, cu părul de vată colorată.

Mama leagă de gâtul fiecăruia porcușorul, broasca și rățușca și alaiul vesel intră în sufragerie, unde-i așteaptă samovarul, laptele fierbinte și cornurile despicate, unse cu unt și miere.[...]

Se spală și se îmbracă mult mai repede ca de obicei. Afară îi așteaptă primăvara. Jos cu sobele, jos cu paltoanele, jos cu șoșonii, jos cu mănușile! Trăiască porcușorul, broasca și rățușca!

(Ionel Teodoreanu, **Miracolul mielului**)

*pichet - țesătură deasă de bumbac, de mătăse sau din fibre sintetice.

**samovar - vas de metal folosit la fierul apei pentru ceai.

B. *În fiecare an, pe data de 1 Martie, primim sau dăruim mărțișoarele, care sunt reprezentate sub diferite forme tradiționale: hornarul sau trifoiul cu patru foi aducătoare de noroc, ghiocci, coșulețe împletite, dar și alte obiecte de factură tradițională. Toate acestea au atașat firul în culorile alb-roșu. Dar ce sunt acestea și care este povestea lor?*

„Mărțișor” reprezintă denumirea populară a lunii martie, lună care marchează, de altfel, începutul primăverii. Șnurul format din cele două fire împletite simbolizează iarna și vara. Mărțișorul

reprezintă și înnoirea timpului și a anului. Conform anumitor tradiții, șnurul – „funia anului” – ar fi fost tors de Baba Dochia în timp ce mergea cu oile la munte.

În tradiția geto-dacilor și a latinilor, Noul An începea în data de 1 Martie. Așadar, „luna zeului Marte” era considerată prima lună din an. Calendarul acestora avea două anotimpuri: vara și iarna.

Culorile firelor din șnur – alb și roșu – se regăsesc și în alte simboluri tradiționale, precum steagul călușarilor, bradul de nuntă, ornamentul pentru juni etc. Se spune că cel ce poartă mărțișorul prins în piept, acela va avea parte de sănătate și noroc pe tot parcursul anului. Simbolul primăverii se poartă 12 zile în anumite zone, alții îl poartă până în 9 Martie (când se sfârșesc Zilele Babei), iar alții până la vederea primilor copaci înfloriți sau sosirea berzelor. Acest obicei a fost preluat în timp atât de aromâni, cât și de alte popoare din sud-estul și centrul Europei.

(<http://www.artline.ro/Traditia-si-simbolistica-martisorului-24672-1-n.html>)

a. Înțelegerea textului ficțional/nonficțional – 12 puncte

1. Menționează o asemănare și o deosebire dintre cele două fragmente propuse. **6 puncte**

2. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificațiile următorului fragment, selectat din textul A: *Dar glasul cu veste al mamei a pus câte-o steluță de bucurie în fiecare.* **6 puncte**

b. Scrierea despre textul ficțional/nonficțional – 30 de puncte

Redactează o compunere, de 150-200 de cuvinte, în care să prezinți raportul realitate-ficțiune, așa cum reiese din textul A.

Redactarea răspunsului la punctul b - 8 puncte: registrul de comunicare, stilul și vocabularul – 2 p.; coerența textului – 2 p.; ortografia – 2 p. (0-1 greșeli - 2 p.; 2-3 greșeli -1 p.; 4 greșeli – 0 p.); punctuația – 1 p; așezarea în pagină și aspectul lucrării -1 p.

SUBIECTUL al II-lea – Practica rațională și funcțională a limbii **10 puncte**

Scrie un text, de 100-150 de cuvinte, în care să îți exprimi opinia despre bucuria copiilor de a dăruți mărtișoare.

SUBIECTUL al III-lea – Elemente de construcție a comunicării **50 de puncte**

1. Transcrie, din textul A, un cuvânt care conține diftong și un cuvânt cu hiat. **5 puncte**

2. Selectează, din textul B, două cuvinte formate prin derivare. **5 puncte**

3. Indică numărul de sunete din cuvintele: *Crăciun, degetul.* **5 puncte**

4. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate în fragmentul A: **5 puncte**

5. Precizează modul verbelor din următoarea secvență, extrasă din textul A: *îi privește zâmbind.* **5 puncte**

6. Construiește o propoziție în care substantivul *mărțișor*, în cazul dativ, să îndeplinească funcția sintactică de complement. **5 puncte**

7. Scrie un enunț în care verbul *a fi* să aibă o altă valoare morfologică decât cea din fraza următoare: *Nu-i Crăciun, nu-i Anul Nou, au fost.*, pe care o vei preciza. **5 puncte**

8. Alcătuieste două enunțuri în care verbul *a răspunde* să fie la timpurile imperfect și mai mult ca perfect ale modului indicativ (persoana I, numărul plural) . **5 puncte**

9. Transcrie, din secvența: *Dar glasul cu veste al mamei a pus câte-o steluță de bucurie în fiecare.* două atribute exprimate prin substantive în cazuri diferite, pe care le vei preciza. **5 puncte**

10. Explică folosirea unui semn de punctuație în propoziția: *Trăiască porcușorul, broasca și rățușca!*. **5 puncte**